

Second Year - Sem. 4
Course - 402 Knowledge and Curriculum-2

Objectives:

Student - Teacher will

- 1 Understand the concept of curriculum
2. Understand the various interpretation of curriculum
3. Understand the steps and process of curriculum construction
4. Become familiar with the basis of curriculum
5. Understand the role of curriculum in teaching learning process
6. Able to clarify the interrelation among curriculum, syllabus & text book
- 7 Evaluate co-curricular activities with reference to new society formation
- 8 Understand the co-relation among power, principles and curriculum
- 9 Become familiar with comparative analytical process
- 10 Develop the skill of curriculum evaluation

Unit – 1 Process of curriculum development

1. Curriculum : concept, importance
2. Basis of curriculum
3. Stages of curriculum Construction
4. Role of curriculum in effective teaching and learning

Unit – 2 Hidden curriculum and reconstruction of society

1. Various co-curricular activities and its impact on reconstruction of society
2. Relationship between power, ideology and curriculum
3. Process/steps of critical analyses of textbook, children literature, handbooks
4. Evaluation of curriculum

Practicum :

- 1 Find out the references regarding the curriculum related to Social,

Economics, Environmental, Literary, Art and review them critically

2. Evaluate the text-book of std._____.
3. Critically review the objectives of the curriculum achieved by the textbooks.
4. Study the opinion of experts/ teachers/ principals regarding text books.
5. Study of pictorial presentation in the text book and the realization of objectives through it.
6. Study the opinions of experts and teachers to make text books more meaningful.
7. Study the planning and experiments of teachers for explanation regarding grammar.
8. Study the special experiments of teachers for making the teaching of content more effective.
9. A study of the co-curricular Activities related to social welfare their nature and their outcome. (cleanliness, Giving up addictions like smoking, drinking etc..)
10. A study of the social welfare activities undertaken by the school for the socially and culturally suppressed people.
11. A study of the variety of children literature and the possibilities of the achievement of their objectives.
12. Evaluation of variety of children literature.
13. Critical study of manuscript of ____subject of std_____
14. Data collection for the manuscript of the unit ____ of subject ____ of std._____.

NOTE: The above mentioned activities and forms are suggestive. Student teachers can do new practical works, activities and field works under the creative guidance of their teacher educators.

References:

૧. ડૉ.ગુણવંત શાહ : શિક્ષણ દર્શન, બી.એસ. શાહ પ્રકાશન.

૨. દવે જયેન્દ્ર શાસ્ત્રી : ભારતીય ચિંતકોનું શિક્ષણ ચિંતન, યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
૩. શાસ્ત્રી જયેન્દ્ર, પટેલ અને અન્ય : શિક્ષણની તાત્વિક અને સમાજશાસ્ત્રીય આધારશીલાઓ, બી.એસ.શાહ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૪. રાવલ નટુભાઈ અને અન્ય (૨૦૦૨) : વિકાસમાન ભારતીય સમાજમાં શિક્ષક, નીરવ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૫. શાહ બુદ્ધિશ્રંદ્ર અને અન્ય : શિક્ષણનું સમાજશાસ્ત્ર યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ.
- ૬ પંડયા કુલીન : તાત્વિક વિચાર ધારાઓ અને શિક્ષણ, બાલગોવિંદ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૭. પંડયા કુલીન : તાત્વજ્ઞાનની આધારશીલાઓ, બાલગોવિંદ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૮. ડા.વિનોદ પટેલ : તત્વદર્શન અને શિક્ષણ,.....
૯. શાહ એ.જી.અને દવે : ભારતમાં સમાજ માળખું અને પરિવર્તન, અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૧૦. શાહ એ.જી.અને દવે જે.કે : સમાજશાસ્ત્રીય વિચારકો, અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૧૧. શાહ એ.જી.અને દવે : આધુનિક ભારતમાં સમાજ પરિવર્તન, અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૧૨. પટેલ એમ.એસ. : મહાત્મા ગાંધીનંદ કેળવણીની ફિલસુફી, નવજીવન પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૧૩. પાઠય યુ.બી. : મૂલ્યલક્ષી શિક્ષણ, ચરોતર સાહિત્ય પરિષદ. આણંદ
૧૪. ડા.જયસ્વાલ સીતારામ : શિક્ષા કે દાર્શનિક એવં સમાજશાસ્ત્રી સિદ્ધાંત, પ્રકાશન કેન્દ્ર લખનઉ.
15. Pandey R.S.: Education in Emerging Indian Society, Vinod pustak mandir , agra.
16. Murthy S.K. : Philosophical & Sociological foundations in Education, prakash brothers, Ludhiana
17. Safaya Raghunath :Development of Education Theory and Practice.
18. Bhatt S.R. : Knowledge, value and Education, IlanPublishing house, Delhi.
19. Bruner, J.S. (1960/1977) :The Process of Education, Harward University Press.
20. Eisner, E.W. (1979) : The Educational Emagination, Newyork : Macmillan
21. Sharpes,D.K. (1988) : Curriculum Traditions And Practices, London: Routeledge.
22. Sten House, L (1975) : An Introduction to Curriculum Research and Devlopment, London: Heinemann.
23. Wheeler,D.K.(1967) : Curriculum Process, University of London Press.

કોર્સ – ૪૦૨

સેમેસ્ટર-૪ – જ્ઞાન અને અભ્યાસક્રમ – ૨

હેતુઓ:-

પ્રશિક્ષણાર્થીઓ.....

૧. અભ્યાસક્રમની સંકલ્પનાને સમજે.
૨. અભ્યાસક્રમના વિવિધ અર્થઘટનો સમજે.
૩. અભ્યાસક્રમ સંરચનાના સોપાનો અને પ્રક્રિયાને સમજે.
૪. અભ્યાસક્રમના આધારોથી માહિતગાર થાય.
૫. શીખવા – શીખવવાની પ્રક્રિયામાં અભ્યાસક્રમની ભૂમિકાને સમજે.
૬. અભ્યાસક્રમ, પાઠ્યક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તક વચ્ચેના આંતર સંબંધોને સ્પષ્ટ કરે.
૭. સમાજ નવરચનાના સંદર્ભે સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓને મૂલવે.
૮. સ:ભ (Power), સિદ્ધાંત અને અભ્યાસક્રમ વચ્ચેના અનુબંધને સમજે.
૯. સમીક્ષાત્મક પૃથક્કરણની પ્રક્રિયાથી માહિતગાર થાય.
૧૦. અભ્યાસક્રમના મૂલ્યાંકનનું કૌશલ્ય કેળવે.

એકમ – ૧ અભ્યાસક્રમ વિકાસની પ્રક્રિયા

૧. અભ્યાસક્રમ : સંકલ્પના અને મહત્વ
૨. અભ્યાસક્રમના આધારો
૩. અભ્યાસક્રમ સંરચના સોપાનો
૪. અસરકારક રીતે શીખવા અને શીખવવાની પ્રક્રિયામાં અભ્યાસક્રમની ભૂમિકા

એકમ – ૨ પ્રચ્છન્ન અભ્યાસક્રમ અને સમાજ નવરચના

૧. વિવિધ સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ અને તેમની સમાજ નવરચના ઉપર અસર
૨. સ:ભ (Power) ,સિદ્ધાંત અને અભ્યાસક્રમ વચ્ચે આંતર સંબંધ
૩. પાઠ્યપુસ્તક, બાળ સાહિત્ય અને હસ્તપુસ્તિકાના સમીક્ષાત્મક પૃથક્કરણ માટેની પ્રક્રિયા/ સોપાનો
૪. અભ્યાસક્રમનું મૂલ્યાંકન

પ્રાયોગિક કાર્ય :

- ૧ અભ્યાસક્રમ સાથે સંકળાયેલા સામાજીક, આર્થિક, પર્યાવરણ સંબંધી સાહિત્યિક, કલા સંબંધી સંદર્ભોને અલગ તારવી એની સમીક્ષા કરવી.

૨. તાલીમાર્થીઓ ધોરણ નાં પાઠ્યપુસ્તકનું મૂલ્યાંકન કરે.
૩. તાલીમાર્થીઓ પાઠ્યપુસ્તક દ્વારા સિદ્ધ થતા અભ્યાસક્રમનાં હેતુઓની સમીક્ષા કરે.
૪. પાઠ્યપુસ્તક સંદર્ભે શિક્ષકોના /આચાર્યોના /તજજ્ઞોના અભિપ્રાયોનો અભ્યાસ.
૫. ધોરણ નાં પાઠ્યપુસ્તકમાં થયેલી ચિત્રાત્મક રજૂઆત અને એના દ્વારા થતી હેતુ સિદ્ધિઓનો અભ્યાસ.
૬. પાઠ્યપુસ્તકને વધુ અર્થસભર બનાવવા માટેના વિષય તજજ્ઞો, શિક્ષકોના અભિપ્રાયો.
૭. વ્યાકરણ સંબંધી સ્પષ્ટીકરણ માટેની શિક્ષકોની વિશેષ યોજનાઓ અને પ્રયોગોનો અભ્યાસ.
૮. શિક્ષકો દ્વારા હાથ ધરાતા વિષયવસ્તુના અધ્યાપનને વધુ અસરકારક બનાવવા માટેના શિક્ષકોના ખાસ પ્રયોગોનો અભ્યાસ.
૯. સામાજીક ઉત્કર્ષ સાથે સંકળાયેલી સહભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ, એના સ્વરૂપો અને ફલશ્રુતિનો અભ્યાસ.
(સ્વચ્છતા, વ્યસન મૂકિત...)
૧૦. સામાજીક અને સાંસ્કૃતિક રીતે દબાયેલ અને કચડાયેલ સમાજના ઉત્કર્ષ માટે શાળાઓમાં હાથ ધરાતી પ્રવૃત્તિઓનો અભ્યાસ.
૧૧. વૈવિધ્યસભર બાળ સાહિત્ય અને તેની હેતુસિદ્ધિની શક્યતાનો અભ્યાસ.
૧૨. વૈવિધ્યસભર બાળ સાહિત્યનું મૂલ્યાંકન.
૧૩. ધોરણ ની વિષયની હસ્તપુસ્તિકાનો સમીક્ષાત્મક અભ્યાસ.
૧૪. ધોરણ ની વિષયનાપ્રકરણ માટે હસ્તપુસ્તિકા સંદર્ભે માહિતી એકત્રીકરણ.

નોંધ :

૧. ઉપર દર્શાવેલ પ્રાયોગિક કાર્યો, પ્રવૃત્તિઓ અને ક્ષેત્ર કાર્યોની યાદી સૂચન તરીકેની છે તાલીમાર્થીઓ અધ્યાપકોના સર્જનાત્મક માર્ગદર્શન હેઠળ પોતાની રીતે નવા પ્રાયોગિક કાર્યો, પ્રવૃત્તિઓ અને ક્ષેત્ર કાર્યો હાથ ધરી શકે છે.

સંદર્ભ ગ્રંથો

૧. ડૉ.ગુણવંત શાહ : શિક્ષણ દર્શન, બી.એસ. શાહ પ્રકાશન.
૨. દવે જયેન્દ્ર શાસ્ત્રી : ભારતીય ચિંતકોનું શિક્ષણ ચિંતન, યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
૩. શાસ્ત્રી જયેન્દ્ર, પટેલ અને અન્ય : શિક્ષણની તાત્વિક અને સમાજશાસ્ત્રીય આધારશીલાઓ, બી.એસ.શાહ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૪. રાવલ નટુભાઈ અને અન્ય (૨૦૦૨) : વિકાસમાન ભારતીય સમાજમાં શિક્ષક, નીરવ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૫. શાહ બુદ્ધિશ્રંદ અને અન્ય : શિક્ષણનું સમાજશાસ્ત્ર યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ.
- ૬ પંડયા કુલીન : તાત્વિક વિચારધારાઓ અને શિક્ષણ, બાલગોવિંદ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૭. પંડયા કુલીન : તત્વજ્ઞાનની આધારશીલાઓ, બાલગોવિંદ પ્રકાશન, અમદાવાદ.

૮. ડૉ.વિનોદ પટેલ : તત્વદર્શન અને શિક્ષણ,.....
૯. શાહ એ.જી.અને દવે : ભારતમાં સમાજ માળખું અને પરિવર્તન, અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૧૦. શાહ એ.જી.અને દવે જે.કે : સમાજશાસ્ત્રીય વિચારકો, અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૧૧. શાહ એ.જી.અને દવે : આધુનિક ભારતમાં સમાજ પરિવર્તન, અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૧૨. પટેલ એમ.એસ. : મહાત્મા ગાંધીજીની કેળવણીની ફિલસૂફી, નવજીવન પ્રકાશન, અમદાવાદ.
૧૩. પાઠ્ય યુ.બી. : મૂલ્યલક્ષી શિક્ષણ, ચરોતર સાહિત્ય પરિષદ. આણંદ
૧૪. ડૉ.જયસ્વાલ સીતારામ : શિક્ષા કે દાર્શનિક એવં સમાજશાસ્ત્રી સિદ્ધાંત, પ્રકાશન કેન્દ્ર લખનઉ.

15. Pandey R.S.: Education in Emerging Indian Society, Vinod pustak mandir , agra.
16. Murthy S.K. : Philosophical & Sociological foundations in Education, prakash brothers, Ludhiana
17. Safaya Raghunath :Development of Education Theory and Practice.
18. Bhatt S.R. : Knowledge, value and Education, IlanPublishing house, Delhi.
19. Bruner, J.S. (1960/1977) :The Process of Education, Harward University Press.
20. Eisner, E.W. (1979) : The Educational Emagination, Newyork : Macmillan
21. Sharpes,D.K. (1988) : Curriculum Traditions And Practices, London: Routeledge.
22. Sten House, L (1975) : An Introduction to Curriculum Research and Development, London: Heinemann.
23. Wheeler,D.K.(1967) : Curriculum Process, University of London Press.